

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Franciskanska ulica 6/I. Okolišniki se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Franciskanska ulica št. 6. Razpisna pošta hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

L. A.:

Draginja in naš obstanek

Ko se je lansko jesen začela vojna, so se kmalu tudi pri nas, čeprav nismo zapleteni vanjo, pokazale prve posledice. Na trgih je pričelo izginjati in primanjkovati blaga, zlasti tistega, ki ga uvažamo iz tujine, cene vsem izdelkom in pridelkom so pa začele naglo naraščati. V kratkem času so se mnogi za življenje nujno potrebni predmeti podražili za visoke odstotke, tako da je postalo življenje vseh, ki so navezani na stalno enake prejeme, zelo težavno, skoro neznosno. Med take uslužbenke spadamo poleg delavcev in zasebnih nameščencev tudi vsi državni uslužbenci in upokojenci.

Vlada je doslej izdala dvojne uredbi, ki naj bi zavrli naraščanje cen in omogočili prebivalstvu znosnejše življenje. To sta uredba o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije ter uredba o kontroli cen. O obeh smo že obširno pisali, o zadnji še nedavno.

Po vseh krajih naše države so že bili organizirani posebni protidraginjski odbori, ustanovile so se komisije za kontrolo cen, pri trgovinskem ministru je bil postavljen urad v kontrolo cen. Vsa javna oblastva delujejo po teh dobro mišljenih predpisih, toda draginja nevdružno narašča in navzlic vsemu prizadevanju ni opaziti zaželenega učinka. To je ugotovil nedavno tudi sam finančni minister, ko je ob utemeljevanju proračunskih dvanajstin izjavil tole: »Splošni indeks cen na drobno v Beogradu zaznamuje od septembra leta 1939. zvišanje za skoro 20 %. Vprašanje draginje predstavlja splošno in resno skrb.«

Ta uradna izjava je bila podana meseca marca in seveda danes že ne velja več, ker je medtem draginja spet narasla, tako da so v tem pogledu za ljudi s stalnimi prejemki razmere danes še neugodnejše. Značilno je tudi pri tem, da so po uradni statistiki najbolj narasle cene uvoženih predmetov, nato cene živini in živalskim proizvodom, nakar slede rastlinski pridelki in nato šele industrijski izdelki. Za nas Slovence je važno zlasti še to, da je v vsi državi največja draginja v Ljubljani, kjer so se podražile življenjske potrebščine po uradnem indeksu že do februarja za 23 %. Nato sledi Beograd s 16 %, Zagreb 14 %, Banja Luka 13,9 %, Novi Sad 13 %, Niš 12 % podražitvi-jo itd.

Ker beremo dan za dnem, da banska uprava dovoljuje posameznim proizvednim zvišanje cen, dokazuje to, da ti producenti ozir. posredniki lahko utemelje svoje prošnje za zvišanje, ker so pač njihovi produkcijski ali nabavni stroški res za toliko večji kakor so bili septembra 1939. Za podražitev mnogih, zlasti živilskih predmetov je odločilnega pomena silno povečan izvoz v tujino, med uvoženimi predmeti so se pa nekateri podražili že skoro za 100 %, posamezni celo za več. Upoštevati pa moramo pri tem tudi okolnost, da sedanji protidraginjski predpisi ne veljajo za kmetijske pridelke in še za dolgo vrsto drugih življenjskih potrebščin. Tod bi bila na vsak način nujno potrebna sprememba veljavnih določb.

Gotovo je, da so zaradi splošnega gospodarskega stanja vse Evrope tudi naše gospodarske razmere v bistvu spremenjene in da je za premnoge predmete podražitev res upravičena. Vpraša se le, ali je potrebna in utemeljena tolikšna in tako splošna podražitev, ko vendar vidimo, da se je v dr-

žavah, ki so zapletene v vojno, draginja zvišala komaj za polovico toliko kakor pri nas, v raznih nevojskujočih se državah so se pa cene zvišale komaj za nekaj odstotkov (n. pr. na Madžarskem in v Grčiji za 4 %, v Švici za 6 %), v izvenevropskih državah pa še za manj. Zdi se torej, da tiči razlog za naraščanje draginje tudi drugod, namreč v nebrzdanem pohlepu posameznikov, ki v teh hudih časih, ko stotisoči komaj najdejo sredstva za najborejšo preživljanje svojih družin, skušajo obogateti na račun soljudi, ki se njihovi požrešnosti ne morejo uspešno upreti. Ti vojni dobičkarji in oderuhi kakor pijavke sesajo iz ljudskih množic kri, brez utemeljitve dvigajo cene poglavitnim življenjskim potrebščinam, z raznimi zločinskimi manipulacijami, s prikrižanjem zaloga in verižništvom begajo in motijo konsumente in s to nečloveško pohlepnošjo ogrožajo obstanek velikim množicam prebivalstva, predstavljajo pa tudi nevarnost za celoto. Tod bi bilo treba mnogo več odločnosti in prav drakonske strogosti, da bi se vsi taki nedovoljeni poskusi zatrli že v kali in bi se s tem onemogočilo posameznikom izrabljanje splošne stiske za svoje umazane sebične namene.

Gotovo je, da je treba najti kar najprej izhod iz teh razmer, če naj cele plasti prebivalstva gmotno popolnoma ne propadejo in npravno ne izgube vere v pravičnost in skrb države za javno blaginjo. Zlasti vsem stalno plačanim uslužbencem, javnim in zasebnim, je treba brez odlašanja tako urediti prejeme, da si bodo mogli vsaj najnujnejše preskrbeti za preživljanje svojih družin. Zato je umljiva stalna zahteva vsega javnega nameščenstva brez izjeme po zvišanju plač. Toda ali bi zares samo zvišanje brez drugih ukrepov tudi v resnici moglo za stalno izboljšati nam položaj? Po slabih izkušnjah zadnjih mesecev močno dvomimo o tem. Zvišanje prejemkov bi — če se razmere temeljito ne spremenijo — takoj izizzvalo nov val draginje, tako da končno spet ne bi bili prav nič na boljšem.

Kaj je torej storiti? Na vsak način je sedanje stanje nevdružno. Državni nameščenci in upokojenci v resnici ne morejo več vzdržati in bati se je, da bo v najkrajšem času prišlo do popolnega gmotnega poloma vsega našega stanu. Dolžnost države, zlasti v tako hudih in resnih časih, kakor so danes, je, da zavaruje vsaj golo življenje gmotno šibkemu prebivalstvu, zlasti tistemu, ki si s samovoljnim zvišanjem svojih dohodkov na škodo drugim stanovom, samo ne more pomagati. Če država zaradi sedanjih nenormalnih razmer, ki zahtevajo ogromne žrtve za državno obrambo in težka javna bremena, danes res ne more najti sredstev za dovolj izdatno zvišanje naših prejemkov, pa nam more olajšati življenje razen z izboljšanjem plač in pokojnin vsaj na ta način, da s strogo in neizprosno dosledno gospodarsko politiko prepreči ne le nadaljnje naraščanje draginje, temveč na podlagi že izdanih uredb doseže tudi znižanje cen poglavitnim življenjskim potrebščinam na pravično in utemeljeno višino.

Tudi v tem primeru mora obveljati staro načelo, da gre korist celote pred koristjo posameznika.

Zahteve železniških uradnikov

Na zadnjem zborovanju ljubljanskega pokrajinskega odbora Združenja železniških uradnikov, ki je bilo meseca februarja v Ljubljani, je bilo deloma osebno, deloma po pooblaštilih zastopanih 150 članov. Zborovanja so se udeležili zastopniki oblastev in tovariških organizacij.

Po formalnostih je predsednik društva pojasnil delovanje odbora, ki je imel v minulem poslovnem letu izredno hudo nalogo, saj je moral delati v razmerah, ki so se zaradi zunanjih dogodkov močno poslabšale. Tako ni bilo mogoče doseči izboljšanja gmotnega položaja, ki se je zaradi draginje še poslabšal. Dvomljivcem, ki se sprašujejo, čemu so po vseh neuspehih sploh še društva potrebna, če ne morejo prepričati delodajalca o potrebi ugoditve našim zahtevam, je pojasnil, da so društva nele borbene edinice, temveč tudi dokaz, da se članstvo zaveda razmer in svojega položaja in da je pripravljeno složno s tovariši boriti se za boljšo prihodnost.

Iz tajniškega poročila je bilo videti, da se je društvo v prvi polovici minulega leta krepko udejstvovalo, zaradi izbruha vojne pa se je v drugi polovici moralo precej omejevati. Navzlic temu je priredilo več izletov, članskih sestankov ter ustanovilo tudi lastno knjižnico. Zaradi draginje je odbor sestavil spomenico in jo osebno izročil banu, sodeloval je pa tudi v širšem odboru vseh uradniških organizacij v Ljubljani in storil zaradi zvišanja plač vse, kar je bilo sploh mogoče. Da doslej še ni uspela, ni krivda društva.

Odbor je stavil tudi predloge glede funkcijskih doklad šefom postaj in prometnim uradnikom ter nagrade za obmejno službo. Tudi glede prostih dni za prometne uradnike je posredoval, ker ne morejo izkoristiti rednih dopustov. Predlagal je, naj se odpravi pogoj doseženih petdeset let za prestop v V. skupino. Tudi glede ugodnostne vožnje na motornih vlakih je odbor posredoval, kakor tudi zaradi zapovedanega prisilnega nakupa protiplinskih mask. Pozornost je tudi posvečal preskrbi službene obleke in vprašanju avtomatskega napredovanja. Treba bi bilo pa, da prejema odbor več pobud od tovarišev na progi, ki najbolj poznajo neprikladnosti raznih pravilnikov in predpisov.

Po blagajniškem poročilu, ki kaže, da ima društvo nad dvesto tisoč dinarjev premoženja, je bila izvoljena soglasno edina predložena lista odbor-nikov. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Čampa, za I. podpredsenika pa g. Bruno Parma.

Zborovalci so novemu upravnemu odboru naročili, naj stopi v kar najtesnejše zveze z drugimi železniškimi društvi in naj se ustanovi odbor vseh teh društev. Tudi naj na občnem zboru organizacije stavi predloge, ki bodo varovali koristi ljubljanskega odbora, zlasti njegovega premoženja. — Članom naj se dajejo podpore samo, če niso več kot tri mesece v zaostanku s članarino. Premoženje, namenjeno za zidanje društvenega doma v Ljubljani, naj se plodonosno in varno naloži in se ne sme porabiti za druge namene. Končno so zborovalci sprejeli soglasno naslednjo

resolucijo:

»Da se vsaj omili današnje stanje, smatra občni zbor, da je nujno potrebno:

1. Povišati drag. doklade uslužbencem in upokojencem v sorazmerju s porastom indeksnih cen vsakdanjih potrebščin in ureditev drag. razredov po stvarnih krajevnih razmerah.

2. Da se izda nov zakon, kjer naj se zagotovi uslužbencem avtomatično napredovanje.

3. Da se za posamezne vrste zaposlitve, kjer je potrebno višje znanje ali je služba odgovornejša in napornejša, podele s pravilnikom o stranskih prejemkih primerne doklade. Tako n. pr. za vršenje celokupne službe v obmejnih postajah; za blagajniško službo vanje v edinicah, kjer so za to službo postavljeni posebni blagajniki in uradnikom, ki vrše poleg prometne službe tudi blagajniško službo z večjo frekvenco, šefom postaj, prometnim in transportnim kontrolorjem, referentom in šefom itd.

4. Rešijo naj se tudi ostale predstavitve, ki jih je vložila zadnji čas Zveza strokovnih žel. društev.

5. Hkrati smatra občni zbor za potrebno, da se izdajo novi predpisi o normiranju osebja, ki naj predvsem določijo za dopuste in bolezni osebja večji odstotek kot doslej, in naj se nato spravi stalež osebja v sklad z normiranim staležem. Prazna mesta naj se razpisujejo s konkurzom.«

Položaj poštne uradništva

Začetek aprila je bil v Ljubljani VIII. redni občni zbor ljubljanske sekcije Združenja uradnikov p. t. t. stroke. Na zborovanju, ki je poteklo v najlepšem redu, in ki je pokazalo, kako resno se poštni uradniki zanimajo za svojo organizacijo, je odbor podal daljše poročilo o položaju, skrbih in željah poštne uradništva. Da tudi druge stroke seznanimo z razmerami, v katerih žive naši tovariši p. t. t. stroke, podajamo v naslednjem kratkem pregled delovanja strokovne organizacije v minulem letu.

Odbor je predvsem skušal v vsem svojem delu ohraniti kar najtesnejšo povezanost in skladnost med člani odbora in med odborom in članstvom. Ta vzajemna solidarnost temelji v spoznanju, da je nujno potrebna strogo stanovska politika, če naj društvo doseže za člane pozitivne uspehe. Seveda navzlic najzvestejšemu prizadevanju odbor ni mogel doseči tako zadovoljivih uspehov, kakor bi člani po pravici pričakovali, zlasti v gmotnem pogledu ne, toda treba je računati z izrednimi okoliščinami in nenavadnim časom, v

katerem živimo. Gotovo pa je, da so tudi tako doseženi uspehi vsaj enako vredni neznatnim žrtvam, ki jih za svojo organizacijo doprinašajo člani.

Društvo je predvsem skušalo varovati člane pri izvajanju njihovih državljanjskih pravic, zlasti glede svobodnega udejstvovanja v svoji organizaciji. S tem je utrjevala med člani pravni čut in zaupanje v obstoječe zakone in pravičnost uprave. Pri tem je odbor našel močno zaslombo v osrednjem izvršnem odboru organizacije v Beogradu in v stanovskem listu »Jugoslaven-ska pošta, telegraf i telefon«. Zaradi krepke povezanosti vseh sekcij tudi nova upravna razdelitev države ni škodljivo vplivala na organizacijo, ker je tudi zagrebška sekcija še po ustanovitvi banovine Hrvatske zvesto sodelovala. Seveda se bosta morali zagrebška in splitska sekcija prilagoditi novim političnim razmeram in bo zaradi tega treba rešiti vprašanje decentralizacije združenja. Upati je, da bo to šlo brez škode in motenj za edinost in vzajemnost, ki jo poštni uradniki tako potrebujejo.

Borba organizacije je šla v prvi vrsti za izboljšanje gmojnega položaja, ker so poštni uslužbenci zaradi večkrat okrnjenih plač komaj mogli preživljati se. Vse ostalo, kar gre preko najnujnejših potreb, so morali kriti z dolgovi, tako da ima danes v Sloveniji vsak poštni uslužbenec povprečno po 6000 din dolga, in to ne zakriviljenega. Tudi so izjemne vojne razmere v sosednjih državah povzročile veliko dražnjo, ki je tembolj občutljiva, ker se prejemki niso prav nič zvišali. Ljubljanska sekcija je zato vneto sodelovala v akcijskem odboru vseh organizacij, ki se bori za dosego eksistenčnega minima.

Poštni uradniki so nasproti drugim

tovarišem močno obremenjeni, ker nosijo veliko gmojno odgovornost. Trpeti morajo namreč vsakovrstne izgube in škodo, dasi je ne zakrivijo, tako n. pr. nadomestilo za ponarejeni denar, za izgubljene pošiljke itd. Njihova služba je izredno naporna, posebno tam, kjer morajo opravljati nočno delo, za katero prejemajo nagrado od 80 par do din 1,50 na uro. Od tega se pa odbijejo še razne davščine. Nedeljsko delo in delo ob praznikih ter pogostne permanentne službe se pa sploh ne nagrajajo. Organizacija zato zahteva že več let, naj se izda nov pravilnik o ureditvi delovnega časa in o odškodnini za nadurno delo. Njen predlog doslej še ni bil sprejet.

(Konec prihodnjč)

„Tovarištvo“,

Socialna samopomoč državnih in banovinskih uslužbencev

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine, ki je lansko jesen na izrednem občnem zboru predvsem zaradi napovedane uveljavitve pravilnika o človekoljubnih ustanovah spremenilo svoja društvena pravila in hkratu tudi naziv društva v »Tovarištvo, podporno društvo finančnih uslužbencev v Ljubljani«, je imelo dne 21. aprila t. l. v hotelu Unionu v Ljubljani svoj X. redni občni zbor. Poleg članov iz Ljubljane so se ga udeležili tudi društveni poverjeniki iz Celja, z Jesenic in Trbovelj.

Občni zbor je otvoril predsednik g. Janko Dolžan, ki se je po uvodnem pozdravu spomnil nekaj dni pred občnim zborom umrlega dolgoletnega društvenega funkcionarja — pregledovalca računov tov. Mirka Česnika, ki ga bo ohranilo društvo v najlepšem prijateljskem spominu.

Po konstituiranju občnega zbora je poudarjal predsednik važnost te dobrodelne socialne ustanove, ki ima svoj posmrtni in bolniški sklad. Iz posmrtnega sklada daje društvo svojem umrlih članov posmrtnine do najvišjega zneska din 5000.—. Bolniški sklad pa nudi brezplačno zdravniške ordinacije in brezplačno dobavo zdravil do maksimalne letne kvote din 400.— posameznemu članu. Daje pa tudi podpore v svrhu zdravljenja, podpore siromašnim članicam — porodicam ter nudi ugodnosti pri podelitvi posojil.

Iz tajnikovega poročila, ki ga je podal g. Viktor Markič, je videti, da je v posmrtnem skladu vpisanih 1424 rednih in 144 izrednih (otroci) članov in članic, skupaj tedaj 1568 oseb. Od teh jih je v bolniškem skladu včlanjenih 952. V minulem letu je umrlo 16 članov. Njihov spomin so zborovalci primerno počastili. Društveni odbor je

na sejah, ki jih je imel 31, vestno in stvarno razmotrival in reševal vsa vprašanja, došle vloge in prošnje. V nekaj nujnih, izrednih in vsega upoštevania vrednih primerih, je uspešno posredoval pri kr. banski upravi za znaten popust stroškov zdravljenja v zdravilišču v Dobrni in na Golniku ter za plačilo stroškov zdravljenja na kliniki v Zagrebu. Dosegel je tudi, da je upravni odbor mestnega pogrebnega zavoda v Ljubljani priznal za umrle člane 10% popust od razrednih cen. Od uprave kopališča hotela »Slon« v Ljubljani pa je dosegel za članstvo znižano vstopnino za parne kopeli. Društveni odbor je med letom sprejel tudi šest novih zdravnikov bolniškega sklada.

Blagajnik g. Viktor Bischof je podal izčrpno sliko letnega računa. Za ordinacije zdravnikov je bilo izdanih 1873 nakaznic, za lekarne pa 1476, skupno torej 3349 nakaznic. Honorariji zdravnikov so znašali din 86.884.—, stroški za zdravila pa din 112.707.—. Za podpore v boleznih in porodniške podpore je bilo izplačanih din 3150.—. Na posmrtninah je izplačalo društvo v minulem letu din 77.000.—, na posojilih pa din 520.482.—. Celokupna društvena imovina znaša din 1.039.615.—.

Pregledovalec računov gosp. Albin Zajec je poročal, da je društveno poslovanje v najlepšem redu ter je predlagal, da občni zbor izreče odboru razrešnico s pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto.

Pri dopolnilnih volitvah sta bila odbornika g. Ferdo Kokot in g. Janez Poje, ki jima je potekla funkcijska doba, vnovič izvoljena. Prav tako tudi oba namestnika odbornikov g. Valentin Pogačar in g. Matija Mavrovič. Za pregledovalca računov pa je občni zbor

izvolil gg. Albina Zajca in Franca Weissa.

Na predlog društvenega odbora je občni zbor soglasno sklenil, da ostane višina pristopnine, letne članarine in rednega mesečnega prispevka za posmrtni sklad, kakor tudi višina dajatev društva v letu 1940. ista kot v minulem letu, ter da se mesečni prispevek za bolniški sklad zviša od 1. maja t. l. dalje, in sicer za redne člane od 15 din na 20 din, za izredne (otroci) pa od 5 dinarjev na 10 dinarjev.

Med slučajnostmi je prečital tajnik dopis članice, ki ponuja društvu v nakup hišo v Ljubljani. Po izčrpn

debati je občni zbor pooblastil odbor, da to vprašanje temeljito prouči in če pride odbor do zaključka, da kaže društveno rezervo naložiti v to nepremičnino, naj skliče izreden občni zbor, ki bo sklepal o nakupu.

Zborovanje, ki je izzvenelo v najlepši harmoniji in slogi, je zaključil predsednik z zatrdilom, da bo društvo slej ko prej vztrajno delovalo dalje v pravcu medsebojne pomoči članstva.

V. M.

Kvalitetno blago po res solidnih cenah kupite v Manufakturi NOVAK v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Naša mariborska kreditna zadruga

Dne 6. aprila je bil XI. redni občni zbor »Kreditne zadruge državnih uslužbencev« v Mariboru. Po številu udeležencev na občnem zboru lahko sklepaš, ali je članstvo v upravo zadovoljno ali ne. Če članstvo ni zadovoljno, zlobna opozicija svoje pristaše in nasprotni tabor tudi svoje, da je zborovanje zelo dobro obiskano in razgibano. Če pa nima nihče nič proti upravi, tudi nihče ne agitira za udeležbo in zborovanje je slabo obiskano. Ne moremo sicer odobravati tega stališča, toda dejansko je tako. Tudi pri občnem zboru naše mariborske kreditne zadruge je obveljalo to pravilo in tudi sklep, da je članstvo s poslovanjem povsem zadovoljno. Zvezo nabavljalnih zadrug je zastopal revizor g. Cizelj, železničarsko zadrugo g. Artič, našo nabavljalno zadrugo pa gospod Reher.

Zborovanje je vodil predsednik g. dr. Jančič. V svojem poročilu je omenil, da so svetovni dogodki marca in avgust - septembra lanskega leta močno pretresli temelje našega kreditnega gospodarstva. Vlagatelji so se z bali in pričeli dvigati vloge. Deloma so dvigali denar za nakup nepremičnin, zlasti stavbnih parcel, deloma zato, da jim je denar vsak hip na razpolago. Mnogi so ga sicer pustili v zadruzi, toda le pod pogojem, da ga vsak čas lahko dvignejo. Takega denarja pa zadruga ne more plodonosno nalagati, da bi lahko plačala zanj obresti. Tudi vladna uredba o izplačilu vlog ni imela zaželenega uspeha. Prvič se je pripetilo, da lani ni mogla zadruga ugoditi vsem posojilojemalcem, visoka posojila pa je morala načeloma odklanjati. Je pa mnogo zadrugarjev, ki poznajo zadrugo samó, kadar potrebujejo denar. Ko so vrnili posojilo, odpovedo vse deleže. Mnogim takim je storila zadruga velike usluge. Po navodilih Zveze mora voditi zadruga take člane v posebnem seznamu, in

bodo nosili posledice svojega nezadružnega ravnanja, če bodo kdaj spet želeli ugodnosti od zadruge.

Iz vseh navedenih vzrokov ne more izkazati zadruge onega napredka, ki smo ga bili vajeni prejšnja leta.

Število članov je ostalo točno isto, namreč 2042, število deležev je naraslo za 40, na 5341. Število vložnikov je padlo, in sicer samo za 3, tem bolj pa je padla višina vlog, in sicer od 5 milijonov 239.022 na 3.858.097 din, torej za 1.380.924 din. Videti je, da so dvigali svoje vloge zlasti večji vložniki, dočim se mali niso dali preplašiti in so nam ostali zvesti. Seveda je sorazmerno padla tudi višina posojil od 5.343.086 din na 4.753.297 din. Novih posojil je bilo izplačanih samo 299 v skupnem znesku 2.656.897 din, odplačanih pa 476 posojil v znesku 3 milijonov 246.686 din. Ob koncu leta 1939. je bilo še 1280 posojilojemalcev, od teh 739 s posojili do 2000 din, 254 do 4000 din, 99 do 6000 din, 46 do 8000 din, 34 do 10.000 din, 80 do 25.000 din in 28 do 50.000 din. Režijski stroški so znašali samo 99.417 din, čisti dobiček pa 117.566 din. Dvomljive terjatve ni bilo nobene. Od dobička pripade 20 % rezervnemu skladu, ki naraste s tem na 244.098 din, 40 % pa skladu za dvomljive terjatve, ki doseže znesek 151.100 dinarjev, ostalo pa drugim skladom v smislu pravil. Obrestne mere ni odbor spremenil, tako da znaša za nevezane vloge 4 %, za vezane 5 %, za posojila pa 6 ½ %. Na lanskem občnem zboru je bila zadruga pooblašena za nakup nepremičnin do 900.000 din. Upravni odbor se je zanimal za to in ono hišo v mestu, do nakupa pa ni prišlo radi previsokih kupnih cen in zaradi krize, ki je nastala septembra.

V imenu nadzorstva je poročal podpolkovnik v pok. g. Cvirn. Nadzorni odbor je vsak mesec pregledoval vse poslovne knjige, zadolžnice, menice in vse ostale poslovne in vredno-

Ventura G. Calderon:

Smrt Jacinta Vargasa

Na robu puščave se je domačina, ki je služil za vodnika, lotila nerazložljiva groza, da se je hotel kar vrniti. Zaman mu je Jacinto Vargas ponujal najbolj blestečega izmed svojih peruanskih zlatih funtov. Indijanec je pokazal na sonce, ki se je nagibalo nad Ande: po snegu na vrhovih, ki so jih poslednji sončni žarki mavrično barvali, se je zdela, da curlja kri. Ker ta znak bližnje smrti gospodarju ni zadostoval, je segel v svojo torbo po nekaj listov koke in jih prežvečil, da bi ga njihov preveč grenki okus opomnil kot gotova napoved bližnje nevarnosti. Brez besede se je obrnil in spodbodel mezga, ki je stopal neslišno med travnatimi rušami puščave.

Jacinto Vargas ga je v diru dohitel, toda moral je zamahnuti s korobačem, da se je Indijanec končno le podal in se stokaje obrnil. Kazal mu je mesec, zakaj noč se je že dvigala, vsa zapuščena in enolična pokrajina andskih predgorij se je odvijala pred njima s svojim orumenelim in revnim rastlinstvom prav do vrhov, katere je temen pas sence varoval pred poslednjimi večernimi ognji.

Pred kočo v razvalinah sta se ustavila, da prenočita. Jacinto je s svojimi vajeti pripel majava vrata, nato se je zavlil v poncho, široki peruanski plašč, kakor v odejo in legel na tla. Indijanec se je pritisnil tesno k mezgu, da bi ga njegova toplota varovala pred nenadnim hladom, ki je padal od snežišč navzdol. Potovanje osmih ur po gorovju And ju je do kraja izmučilo. Jacinto Vargas je kar utonil v spancu.

Toda proti drugi uri se je zbudil ves drhteč od mraza. Pomislil je, ne da bi bil odprl oči, da ga trese mrzlota in poklical

je Indijanca. Zaman! Prebuditi Indijanca, spečega kakor mumijsa in vsega poživljenega od koke, je tako težavna naloga, da se je že pripravljval sam poiskati stekleničico s kininom, ko je začutil, da mu po roki curlja nekaj toplega. Morebiti dež naden nalič. Caramba! Poncho je bil ves krvav! Skočil je k vratom, da prereže vaje, s katerimi so bila privezana: vrata so bila samo priprta! Okrogli, od vetra napihneni mesec je razsvetljeval noč. Tedaj se je Jacinto Vargas ogledal po razvalinah, nato po neskončni pokrajini in kar naenkrat prebujen je zdaj podrtel. Indijanec je bil pobegnil z mezgi, toda preden je odšel, mu je z noževo konico odprl žilo na roki in ni dvoma, da mu je prejšnji večer zmešal nekaj chamica, opojnega mamila, v pijačo, da je postal njegov spanec nepremagljiv.

Nenadna groza mu je stisnila grlo. Bil je sam na koncu sveta, v najstrašnejši izmed vseh človeških samot; v teh hribih, kjer umazano rastlinje pokriva steze Inkov prav do belega spomenika večnih snegov. Jacinto Vargas je začutil, da je izgubljen, brez milosti izgubljen. Malo ljudi prihaja tod mimo. Drugih poti ni kakor so te kratkotrajne steze, ki jih izhodijo mezgi v potujočem rastlinju.

Tedajci se je porodila Vargasu v glavi misel, ki mu je poročila obraz. Malha, ki jo je pustil v koči vodnik, je bila polna kokinih listov: če morejo Indijanci prestopi po več dni, ne da bi užili kaj drugega, kakor da žvečijo le koko, zakaj ne bi tega poskusil še on? Mnogokrat jih je že videl, kako si pripravljajo to mešanico listov z malce apna in jo nato žvečijo dolge ure, ne da bi pomislili na kakršno koli drugo hrano in navzlic najhujšim naporom.

Grenki okus koke je povzročil, da je dvakrat ali trikrat izpljunil komaj prežvečeni zalogaj. Iznova je poskusil. Zganje, s

katerim si je izplakoval usta, se mu je zdelo manj močno kakor sicer in zleknil se je z glavo na sedlu, ki ga je Indijanec, kakor po navadi jahaje neosedlanega mezga, k sreči zavrgel.

Pot se je blestela prav do gora kakor da je srebrna. Širokolistne in paličaste kakteje, ki so ponavadi tako mračne, so v svojih kosmatih steblih, podobnih mnogokrakim svečnikom, lovile nekaj odbleska.

Jacinto Vargas, ki je pridno žvečil koko, je pričrnel čuti neskončno milino, ki mu je pomirila živce in tišina, ki ga je še trenutek prej plašila, ga je polnila s pokojnostjo. Z veselo jasnovidnostjo je premišljeval, da poštarjevi mezgi gotovo ne hodijo daleč od tod mimo. Seveda, čakati bo moral nanje dva ali tri dni, toda koka ga bo vzdržala pri moči in ker je kepica strjene krvi zdaj zapirala rano, ni več čutil bolečin.

Niti najmanj se ni začudil, ko je spoznal, da mora biti na vsak način prav v bližini indijanska vas, ker mu je skozi neskončno in mračno praznino gorá udarjal na ušesa glas zvonov. Prihajal mu je tako skladno zlit v noči, da se mu je zdela, kakor da vzdihuje mesec sam. Jacinto Vargas se je privlekel prav do vrat, da bi jih boljše slišal. Tedaj je dobro razložil čredo lam, ki so kakih petdeset korakov vstran stopale mimo. Bilo jih je dve sto, morda tri sto; ni bilo mogoče prešteti jih, in bile so bele kakor luna sama. Lahko bi bil poklical pastirja, ki gotovo ni bil daleč in igral na sviralo, toda slastna lenost mu ni dala, da bi bil spregovoril. Bolje je bilo še naprej tihoma udihavati svežino, ki je padala od snegov. Lame so zdaj stopale prav proti vrhuncem gorá v valoviti črti in palice plemenite kovine, pritrjene jim na hrbtu, ki so se svetile kakor zlomljen lunin žarek, so se komaj pozibavale. Kakšen snežnobel trop, caramba! Vse do obzorja ni bilo vi-

deti nič drugega kakor same lame, ki so se ustavljale in ogledovale noč in belina njihovih hrbtov se je zlivala z nedoločno belino And.

Ves sneg bodo popile! Kakšno ugodje! Še nikoli jih ni videl plesati. Prav res, plesale so v ritmu kraguljkov in postavljale druga pred drugo nožice med šopi trave, plesale so narodni ples yaravi. Jacinto Vargas se je vesel smehljaj in se počasi plazil po vlažni travi. Tako se bo polagoma neslišno približal belim lamam in narahlo jih bo božal po svilenih kožuhih, v globoki noči. Potreba po miru ga je vsega prevzela, čudna odrevenelost se mu je pretakala po žilah in ledeni veter mu je tako prijetno hladil čelo, mokro od znoja. Res, še dve noči bo moral ostati tod, polni dve noči, preden bo kdo prišel, da ga zmoti v tem sladkem izginjanju. Brez veselja je opazil prvi svet zore, ki je pobarval snežišča in vrnil se je v kočo.

Zdela se mu je, da čuti kako se je njegovega obraza narahlo dotaknila neka ptica, obotavljaje je dvignil roko, da bi pobožal puh, s katerim je imela pokrito glavo in mrmral je nežne besede. Toda ptič je leno razprostrl svoja silna krila in v perju mu je blestela zora. Z levo roko, ki je bila skoro otrpla, si je Jacinto Vargas odtrgal strnjeno kri z roke, da bi rana laže dihala. Kakšno ugodje! Zdela se mu je, da ima dvojce odprtih ust. Kako dobro bo zaspal z okusom koke na ustnih, medtem ko mu bo narahlo curljala topla kri! Že je razločno slišal zvonce, ki so pozvanzali s poštarjeve priprege po hribovju. Toda ni se pokazal. Nagnil je glavo na sedlo in smehljaje se je umrl.

Kondor, ki je čakal v senci, mu je počasi zlezal na čelo in s svojim ostrim kjunom mu je polagoma, previdno izključeval odprte oči.

stne papirje. Vsake tri mesece je ne- napovedano revidiral blagajno in našel vedno vse v najpopolnejšem redu. Za- druga posluje v skladu s pravili in sklepi občnih zborov in tako, da nudi popolno varnost za vloge, ki so pover- jene zadrugi. Zato je tudi skupščina soglasno odobrila letni obračun in iz- glasovala soglasno razrešnico upravi in nadzorstvu.

Iz upravnega odbora je izpadel g. Henrik Karničnik, iz nadzornega pa g. Franjo Vidic. Na mesto prvega je bil izvoljen g. Ivan Cvetko, na mesto dru- gega pa g. Anton Arzenšek. Nato so prisotni pooblastili odbor, da po svoji uvidenosti sam določi višino posojil, obrestno mero, največjo vlogo, ki jo zadruga še sprejme in morebitni nakup nepremičnin. Da bo poslovanje bolj

ekspeditivno, je bilo sklenjeno, da bo- sta podpisovala za zadrugo odslej en član uprave in en nameščenec, namesto dosedanjih dveh članov uprave.

Dolga debata se je nato razvila o uvedbi stalne štednje, ki je dovedla ponekod do krasnih uspehov. Odbor in tudi zastopnik Zveze sta zagovarjala stalno štednjo, večina prisotnih zadru- garjev pa je bila proti nji. Tako je bil predlog o uvedbi stalne štednje odklo- njen.

Na predlog g. Ludvika Žnuderla je sklenil občni zbor soglasno, da izreče zadruga dosedanjemu članu uprave g. Henrik Karničniku pismeno zahvalo za njegov trud, poštvalnost in vest- nost, s katero je deloval dolgo vrsto let v odboru zadruge in vodil tudi za- družno pisarno. G. Karničnik je delo- val v zadrugi že koj ob njeni ustano- vitvi, ko ni imela še nobenih uslužben- cev in so vse pisarniško delo oprav- ljali sami člani odbora. Lep napredek zadruge in hvalečnost vsega članstva naj mu bosta v zadoščenje za njegovo nesebično delo.

Gospod Leopold Šušteršič je pred- lagal, naj bi uprava ukrenila potrebno, da bi mogli vložniki dvigniti svoje vloge pri kateri koli kreditni zadrugi v državi. Predsednik je pojasnil, da je odbor že sam o tem razmišljal in pri- sotni revizor g. Cizelj je omenil, da je tudi Zveza že o tem razpravljala, tako da bo zadeva v kratkem v predlagate- ljevem smislu ugodno rešena.

drp.



Vedno prihajajoče novosti!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Na željo pošljemo vzorce!

Zborovanje mariborskih upokojencev

Redni občni zbor Društva jugosl. drž. in samoupravnih upokojencev v Mariboru je bil dne 7. aprila 1939. ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru ob navzočnosti nad 200 društvenih članov.

Društveni predsednik g. dr. Josip Kron- vogel je otvoril zborovanje, ugotovil da je občni zbor pravilno sklican in da je nad- zorstveni oblasti prijavljen. Po izvolitvi za- pisnikarja in overovateljev je pozdravil člane, posebno še zaupnike društva iz Ptuj- ja, Poljčan in Slovenj Gradca. Nato je ori- sal v splošnem delovanju društva v minu- lem letu, se spomnil lani umrlih 62 članov in jim zaklical trikratni »Slava!«

Nato je L. podpredsednik g. Vrtnjak poročal o delovanju društvenega predse- stva. Omenil je smotno organizacijsko delo društva, ki šteje danes že 2000 rednih čla- nov in 900 članov Podpornega sklada. Dru- štvo lahko s ponosom gleda na svoje delo, posebno na socialnem področju. Za svoje člane iz mariborskih in okoliških občin je posredovalo, da se pospeši izplačilo razlike draginskih doklad med III. in II. razredom.

Spomladi 1. 1939. je društvo izročilo g. banu v Mariboru spomenico, v kateri so navedene najnужnejše zahteve upokojencev. Ker ni bilo uspeha, je odbor konec 1. 1939. ponovno predložil novo spomenico pred- sedniku vlade, podpredsedniku in drugim ministrom ter vsem slovenskim senatorjem.

Kakor znano, so dosegla ta naša priza- devanja in ona drugih upokojeniških dru- štev zaenkrat vsaj toliko, da so se z ured- bo od 6. marca, št. 319, draginske doklade od 1. aprila vnaprej vsaj nekaterim katego- rijam upokojencev zvišale.

Kar pa se tiče ukinitve »kuluka«, je tudi banovinski svet v Ljubljani tozadevno resolucijo sprejel, in je sedaj le odvisno od vlade, da se ta odtegljaj vendar le odpravi.

Delu beograjskega akcijskega odbora za zvišanje prejemkov aktivnim uslužben- cem se je i naše društvo pridružilo, in so vsa mariborska društva pred kratkim po- slala resolucijo predsedniku vlade in pod- predsedniku.

Končno je omenil, da je društvo lani podvzelo iniciativo, 1. da naj se upoko- jencem dovolijo polovične železniške vo- zovnice ne samo na razdaljo 20 km, temveč na 60 km, ne da bi se naše železniške legi- timacije žigosale, kakor imajo te ugodnosti železničarji glede režijskih kart; 2. da naj bi pošto ministrstvo dalo slične ugodnosti tudi na državnih avtomobilskih poštah vožnjah. Zadevni resoluciji sta bili poslani tudi društvu upokojencev v Zagrebu. Dru- štvo se trudi na vseh straneh za izboljša- nje bednega položaja upokojencev in upa, da bodo isti namesti obljub tudi dočakali realizacijo njih skromnih zahtev.

Poročilo podpredsednika je vzel zbor z glasnim odobrenjem na znanje.

Društveni tajnik g. Koudelka je naj- prej omenil božičnice v letu 1939., nato pa potek občnega zbora dne 23. aprila 1939., na katerem je bil nesporazum v društvu zaradi predloga za združitev z ljubljanskim društvom po zaslugi člana podpolkov. v p. g. Cvirna in sres. načelnika v p. g. dr. Lanj- šica na lep tovariški način pokopan.

Posmrtni sklad smo spomenili v »Podporni sklad« zaradi določb pravilnika o dobroteljskih ustanovah, ki pa zaradi ugo- vora stanovskih organizacij še ni v veljavi.

— Pojasnil je nato razmerje našega društva do »vodilnega« društva upokojencev v Za- grebu in o neprijaznem stališču, katero za- vzema Zagreb in tako zvana »banovinska« društva nasproti nam. — Najbolj razvese- ljivo dejstvo je bilo za naše društvene čla- ne, da so bile mariborske okoliške občine uvrščene v II. razredni razred.

Priredili smo več društvenih sestankov v Ptuj, Celju, Poljčanah, Studenih, Slo- venj Gradcu, dalje v Krčevini, spet v Stu- denih, dalje na Pobrežju, v Tezmem in v Radvanju, katerih namen je bil, da pri- demo z zunanjimi člani v tovariške stike, slišimo njih želje in pritožbe, in da na pod- lagi istih usmerimo naše društveno delo- vanje.

V oktobru 1939. smo sklenili, da bomo izdajali namesto dosedanjih društvenih spo- ročil svoje glasilo »Mariborski upokojenec«. Prva številka je že izšla.

Tajniku ni bilo dolgčas v pisarni, ker je bilo vedno dosti članov v pisarni bodisi zaradi informacij, sestave raznih prošelj ali pritožb; posebno živahno je bilo v pi- sarni po odločbi ministrstva glede uvrstitve okoliških občin v II. draginski razred. Vsa ta dela smo opravili z veseljem, ker smo s tem tembolj prišli do prepričanja, kako je potrebno v Mariboru samostojno društvo upokojencev. Rešili smo lani 495 spisov, odpotali na željo članov 560 prijav za dra- ginske doklade in 467 let. legitimacij v po- daljšanje. S tem delom nismo šli le članom na roko, ampak jim tudi prihranili skupno več sto dinarjev stroškov.

Konec leta 1938. smo šteli 1882 rednih članov društva, članov Podpornega sklada pa 864.

V društvenem letu 1939. je pristopilo 187 rednih članov, 103 so izstopili ali so bili zaradi neplačevanja članarine črtani, 62 članov je umrlo. Tako šteje društvo ko- nec leta 1939. 1904 rednih članov.

Stanje Posmrtnega sklada konec le- ta 1938.: 864 članov. Pristopilo je 75 čla- nov, izstopilo je ali črtano je 37 članov, umrlo je 28 članov, po katerih je bilo svoj- cem umrlih izplačano skupno 22.400 din (po 800 din za vsak smrtni primer) od početka delovanja Posmrtnega sklada pa skupno 81.700 din. Stanje: 874 članov Posmrtnega sklada.

To gibanje članstva bi bilo za društvo jako razveseljivo, če ne bi bilo še na sto- tine upokojencev in upokojenk, posebno v Mariboru, Celju i. dr., izven vsake upoko- jeniške organizacije, ki pa le čakajo, da organizacije zanje delujejo in oni le kakor troti uživajo sadove nesebičnega in po- štrvalnega dela organiziranih upokojen- cev!

Društveno delo na dobroteljskem polju tudi stalno napreduje. To je pokazal tudi uspeh božičnice v decembru 1939.; podprli smo zopet naše najrevnejše člane, razdelili smo 4400 din podpor, člane še pogostili iz prostovoljnih prispevkov članov. Denarnih podpor smo od leta 1934. do konca 1939. razdelili nad 29.000 din in to brez vsake cirkuške reklame!

3/4 zavitka

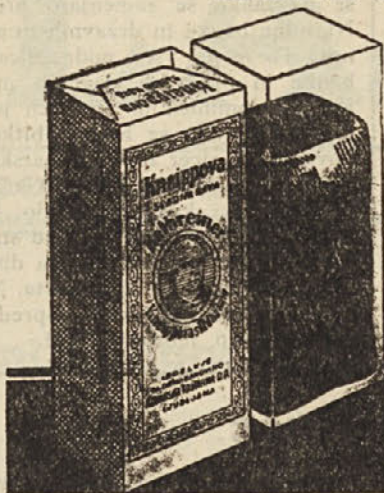
Kneippove

SLADNE KAVE

TVORI

DRAGOCENI PRAŽENI

SLADNI SLADKOR



Iz statistike o društvenem članstvu je tajnik posnemal, da je v društvu včlanje- nih: 1 minister, 2 vel. župana, 1 vdova mi- nistra, 1 podpredsednik banskega stola, 1 general, 1 vdova člana glavne kontrole, 4 dvorni svetniki oz. vdove, 1 vdova pol. podmaršala, 3 predsedniki okr. sodišč, 1 l. drž. tožitelj, 2 sreska načelnika, 11 pro- fesorjev, 3 župniki, 20 višjih svetnikov, 31 višjih oficirjev, 21 višjih poštinih uradnikov, 12 višjih davčnih uradnikov, 12 višjih ca- rinskih uradnikov, 18 višjih žel. uradnikov, 60 šolskih upraviteljev in vdov, itd.

Po uredbi o prejemkih upokojencev, ki je izšla v marcu, se je položaj nekaterih kategorij upokojencev izboljšal: veselimo se uspeha akademikov in oficirjev, posebno pa, da so se prejemki najbednejših, to je provizionistov in miloščinarjev nekoliko povišali.

Naloga upokojeniških organizacij bo, da se še nadalje borijo — kadar bo za to ugodnejša prilika —, da se ne pozabi na tiste, ki so to pot razočarani ostali praznih rok. — Končno je tajnik apeliral na slogo v društvu, ter je prosil vse društvene čla- ne, naj delujejo poštvalno in nesebično v korist upokojencev; vsi za enega in eden za vse! Poročilo tajnika je vzel zbor z glasnim odobravanjem na znanje.

V zastopstvu blagajnika je poročal o stanju društvenega premoženja g. Vrtnjak na podlagi bilance za leto 1939., ki je bila navzočim zborovalcem na zborovanju izro- čena. Društveno premoženje izkazuje ka- kor prejšnja leta lep napredek. Poročilo je bilo z zadovoljstvom vzeto na znanje.

Za pregledovalce društvenih računov je poročal g. Rojko. Predlagal je razrešnico

in pohvalo blagajniku za vestno izvršeno delo, kar so zborovalci soglasno sprejeli.

Društveni član g. Bobek je predlagal z ozirom na zelo zadovoljiva poročila dru- štvinih funkcionarjev, da današnji občni zbor da celokupnemu odboru razrešnico in mu izreče iskreno zahvalo za poštvalno in nesebično delo. Predlog je bil sprejet z aklamacijo.

Predlog, naj se iz Podpornega sklada za leto 1940. izplačuje podpora po 800 din za vsak smrtni primer, vendar da se dá od- boru pooblastilo, da event. zviša podporo na 850 din, ako to dovolijo tekoči prejemki sklada, je bil sprejet.

V društveno razsodišče so bili izvoljeni gg.: redni člani: 1. dr. Jančič Ivan, 1. drž. tožilec v pok.; 2. Alt Aleksander, šolski nadzornik v pok.; 3. Klemenčič Anton, poštini inspektor v pok.; namestniki: 1. Vi- senjak Franc, višji žel. kontrolor v pok.; 2. Šerbec Franc, poštini zvičnik v pok.

Član g. Conč je pletiral za slogo med slovenskimi upokojeniškimi organizacijami ter priporočal odboru, da bi se zavzel za ugodnosti v zdraviliščih tudi v glavni se- zoni. — Član g. Kebrič je stavil predlog, da odbor poskusi doseči odpravo 1% iz- rednega prispevka od prejemkov upokojen- cev, ker smatra ta prispevek kot neuteme- ljen.

Ob enajstih je zaključil društveni pred- sednik tako lepo uspeli občni zbor z iskre- no zahvalo vsem zborovalcem in z željo, da bi tudi nadalje vladala v društvu taka vzorna tovariška sloga, kakor se je mani- festirala na tem zborovanju.

Obleke kemično čisti, barva, plisiraj in ilka tovarna J. O. S. REICH.

Vestnik

V vednost! Tistim p. n. tovarišem, ka- terim smo poslali zadnjo številko na ogled, pošljamo tudi še to, in sicer zastoj in ne- obvezno. Kdor se želi naročiti na list, naj se poslužuje čekovne nakaznice, ki je bila priložena zadnji številki, druge pa prosimo, naj list vrnejo.

Spet nov grob... V Ljubljani je dne 6. maja umrl upokojeni agrarni zemljemer- ski inspektor Feliks Justin. Blagi pokojnik, ki je dolgo let služboval v finančni službi, je bil odlični uradnik, zelo priljubljen med stanovskimi tovariši, mimo tega pa širši javnosti znan kot velik prijatelj prirode, zlasti živali. Bil je eden izmed prvih lju- biteljev psov, a mnogo se je udeleževal tudi pri lovskih organizacijah. Njegov po- greb, ki so se ga udeležili mnogostevilni prijatelji in znanci, posebno častno in mno- goštevilno pa zastopniki strokovnih dru- štev, v katerih je sodeloval, je pričal, kako zares priljubljen in splošno čislani je bil značajni pokojnik. Naj bo možu-poštenja- ku ohranjen svetel spomin!

Razdolžitve srednjega stanu. Kakor po- ročajo listi, je bilo sredi aprila v Zagrebu veliko zborovanje, ki so ga sklicali pripad- niki srednjega stanu iz vse banovine Hrvat- ske. Zborovalci so obravnavali vprašanje razdolžitve srednjega stanu, oziroma o ukrepih, ki naj bi se podvzeli v varstvo srednjega stanu, kamor spadajo vsi javni uslužbenci in upokojenci. Sklenili so, da pošljejo na zborovanju sprejeti osnutek uredbe o odložitvi plačila za dolgove, stor- jene pred 1. januarjem 1933., banski oblasti. Vsi ti dolgovi naj bi se zaenkrat ne mogli prisilno izterjati, medtem ko naj bi se za dolgove, nastale po 1. januarju 1933. znižala obrestna mera in bi se predpisalo povračevanje v nizkih obrokih. Obrestna mera naj bi ne presejala tiste, ki jo ima Narodna banka. Do teh prisilnih ukrepov mora priti kar najprej, ker se je na zboro- vanju ugotovilo, da je položaj pripadnikov srednjega stanu nadve obupen, da so na dnevnem redu prisilne dražbe in gospodar- ski polomi malih ljudi, ki svojega težkega gospodarskega stanja niso sami zakrivali.

Pozor na vohune! Generalni štab drav- ske divizijske oblasti v Ljubljani, Metel- kova ulica, objavlja, opozarja in poziva: »Eno glavnih stremeljenj sovražne obvešče- valne službe je, da z vsemi sredstvi zanese zmešnjavo in omaje zaupanje v državno upravo, in poleg tega še, da zbira podatke o naši vojski in narodni obrambi. — Dol- nost vseh Jugoslovanov, moških in ženskih, majhnih in velikih je, da vse, kar okrog sebe vidijo ali izvedo ali kar bi zanimalo državno obrambo in zadevalo varnost dr- žave, nemudoma sporočijo, najbolje osebo- no, najbližji vojaški oblasti. Vsa poročila v teh vprašanih sprejemajo generalštab štaba dravske divizijske oblasti v Ljub- ljani, Metelkova ulica, in komande mesta po vseh garnizijah. — Naprošajo se vsi patrioti naše zemlje, naj posvetijo vso po- zornost tujim osebam, med katerimi so po navadi tuji agenti in vohuni. Večkrat so lahko tudi na videz brezpomembni podatki ogromne važnosti. Treba je imeti vedno pred očmi, da se je potrebno tudi na ta način oddolžiti kralju in domovini. Bodi v tem smislu vester in ravnaj tako, da boš koristil celoti in samemu sebi!«

Prijavljanje in bivanje tujcev. Ministr- ski svet je izdal uredbo, po kateri smejo tuji državljani prebivati samo v kraju, ki je izrečno označen v njihovem dovoljenju za bivanje. Za preselitev v drug kraj mo- rajo vložiti novo prošnjo na bansko upra- vo, sicer jim grozi zapor do 30 dni, ali de- narna kazen do 1500 din, razen izгона iz države. Vsak tuj državljan se mora v roku 12 ur po prihodu v bivališče, za katero ima dovoljenje, osebno javiti pristojnemu policijskemu oblastvu in mu predložiti svoje listine, kjer pa ni policije, pa pri občinskem uradu. Kadar prihaja tujec iz inozemstva, se mora najkasneje v 36 urah prijaviti, če je od meje do bivališča dolga pot. Bivanje preko roka, ki je bil določen ob prihodu v državo, more posebej na proš- njo odobriti ban. Enako se morajo tuji prijavljati povsod, kamor se preselijo iz dovoljenih stalnih bivališč. Osebe, ki spre- jemajo tujece na prenočišče ali v stanova-

nje, so dolžne strogo ravnati se po teh predpisih in takoj prijaviti vsakega tujca.

Naslovi učiteljskih zvanj. Banska uprava je izdala odredbo, po kateri se morajo v slovenščini za naslednje srbsko-hrvatske nazive uporabljati tile izrazi: 1. »nastavnik (ica) učiteljske škole«: učiteljski oziroma vadniški učitelj(ica); 2. »nastavnik gradjan-ske škole«: meščansko-šolski učitelj; 3. »nastavnik škole za defektnu decu«: strokovni učitelj pomožne šole oziroma gluhozemih ali slepih. Vsi podrejeni upravni uradi morajo v prihodnje uporabljati v službenem dopisovanju samo navedene izraze.

Do kdaj veljajo stari kovanci? Bančni in valutni oddelek finančnega ministrstva je začetek maja izdal pojasnilo o tem, do kdaj veljajo še stari kovanci, ki so se ali se bodo zamenjali za nove. Srebrniki po

20 dinarjev so bili vzeti iz prometa dne 30. aprila in torej niso več zakonsko plačilno sredstvo. Prav tako so bili 20. aprila vzeti iz prometa stari kovanci po 1 dinar, medtem ko so 50dinarski kovanci bili vzeti iz prometa že 16. februarja. Vsi ti kovanci se pa lahko še zamenjajo pri blagajnah Narodne banke in državnih finančnih ustanov. To je pri vseh podružnicah Narodne banke in pri vseh davčnih upravah, pri Poštni hranilnici, in pri vseh poštinih uradih. Zamenjajo se brez odbitka z novimi kovanci, in sicer dvajsetdinarski do 1. novembra, stari dinarji do 20. oktobra, petdesetdinarski kovanci pa do 16. avgusta t. l. — Veljajo torej zdaj od starih kovancev samo še komadi po dva dinarja in po 50 par, in sicer do 16. avgusta. Nato jih bo mogoče zamenjati, kakor spredaj povedano, še do 16. februarja 1941.

Upokojenec

Za prisilno včlanjenje upokojencev. Ze nekajkrat smo poročali o prizadevanjih nekaterih upokojenjskih organizacij, da bi se uradoma prisilili vsi upokojenci k včlanjenju v določene organizacije. To stališče je že ponovno zastopalo zlasti društvo upokojencev za donavsko banovino v Somboru. Zdaj pa izvemo, da je tudi sarajevska organizacija drž. upokojencev za drinsko banovino spet stavila enako zahtevo. — Čudimo se, kako morejo društva, ki so popolnoma svobodna združenja svobodnih državljanov, zahtevati kaj podobnega, namreč prisilno včlanjenje v neka obvezna društva. Čudno, da se more kaj takega sploh v javnosti obravnavati, še bolj čudno pa je, da nekaterih nobena izkušnja nič ne izuči. Obstala in napredovala bodo pač samo tista društva, ki bodo tako delovala, da bodo imeli člani kaj koristi od njih, vsa druga, ki delujejo samo s puhlimi frazami in so za članstvo brez dejanskega pomena in koristnosti, bodo pa propadla, kar je tudi prav.

Zborovanje upokojenega učiteljstva. Začetek aprila je imelo ljubljansko Društvo upokojenega učiteljstva občni zbor v gostilni pri Novem svetu. Zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano, je vodil pred-

sednik g. Andrej Skulj. Društvo je glede članstva in premoženja navzlic slabim časom ostalo na dosednji višini. Lani je umrlo 14 članov, pristopilo jih je pa na novo 11, dve članici sta izstopili. Na posmrtnini je društvo lani izplačalo približno 30.000 din. Pri volitvah so izvolili skoro neizpremenjen prejšnji odbor. Društvo je sklenilo, da počaka s spremembo svojih pravil, dokler ne bo uveljavljen novi pravilnik trgovskega ministrstva za človekoljubne ustanove.

Zborovanje upokojencev v Zagrebu. Pisali smo že, da je bil za 31. marca v Zagrebu sklican občni zbor ondotnega Društva državnih i samoupravnih umirovljenika. Zborovanje je bilo razpuščeno zaradi nemirov, zato je društvo sklicalo nov občni zbor za dan 20. aprila. Policijsko ravnanje je pa ta novi občni zbor prepovedalo, proti čemur se je društveni odbor pritožil. Odbor objavlja, da proti društvenemu delovanju ni bilo doslej z nobene strani niti pritožb niti oblastvenih preiskav ali ukrepov.

Poravnajte naročnino!

Iz organizacij

Zborovanje zemljiškoknjižnih uradnikov. Vabilo na občni zbor sekcije Ljubljana Udruženja zemljiškoknjižnih uradnikov kraljevine Jugoslavije, ki bo v nedeljo, dne 2. junija 1940, ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v razpravnih dvorani okrogne sodišča. Dnevni red: 1. Poročilo poslovnega odbora. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1939/40. 3. Proračun za leto 1940/41. 4. Volitev članov uprave. 5. Volitev članov in namestnikov nadzornega odbora. 6. Volitev dveh članov v centralno upravo udruženja. 7. Splošnosti. Če občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje ob vsakem številu navzočnih članov. — Eventualne predloge je prijaviti odboru sekcije najkasneje osem dni pred občnim zborom. — V Ljubljani, dne 10. maja 1940. Zihlerl, t. č. predsednik; Medved, t. č. tajnik.

Članom »Dobrote! XVII. redni občni zbor »Dobrote«, obsmrtnega podpornega društva poštinih nameščencev v Ljubljani, bo dne 18. maja 1940. v Ljubljani v beli

dvorani hotela Union. Pričetek ob pol 20. uri. Če občni zbor ob tej uri ne bi bil sklepčen, se prične ob 20. uri ne glede na število navzočnih. Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Sklepanje o razrešnici. 5. Predlogi. 6. Določitev članskih prispevkov in ob-smrtnih podpore. 7. Volitve. 8. Slučajnosti. — Eventualne predloge je treba predložiti odboru osem dni pred občnim zborom. Odbor.

Društveni jubilej. Dne 1. maja je minulo petdeset let, odkar je bilo ustanovljeno Učiteljsko društvo za kranjski okraj. Ustanovili so ga učitelji gg. Andrej Kmet, Fran Luznar in Luka Jelenc, ki je postal tudi prvi predsednik. — Učiteljsko društvo v Kranju bo v proslavo jubileja imelo dne 18. maja slavnostno zborovanje v Narodnem domu v Kranju. Zborovanja se udeleži tudi učiteljsvo škofjeloškega okraja, ki je bilo prvotno tudi včlanjeno v kranjskem društvu.

Zadružne vesti

Članom ljubljanske nabavljalne zadruge! Nabavljalna zadruga drž. nameščencev v Ljubljani, Vodnikov trg 5, sporoča svojim članom to važno navodilo: »Za prihodnjo zimo naročite premog najpozneje do konca meseca maja, ker nam Trboveljska premogokopna družba od avgusta dalje ne bo mogla dobavljati premoga. — Tudi drva naročite do konca meseca maja, da nam jih bo mogoče dostaviti vam do konca septembra. — Zdaj je cena eni toni premoga kosevca 390 din, kockovca pa 370 din. Kakšna bo cena premoga na dan dobave, nam ni znano. — Cena drv (cela polena) s kolo-dvora (najmanj 4 m³ je tačas za 1 m³ 130 din. Cene drv iz skladišča: cela polena 138 din m³, žagana 146 din m³ in sekana 152 din m³. Pri odplačevanju na obroke se cena zviša za 4 din pri m³.«

Zborovanje mariborskih zadrugarjev. Dne 19. maja bo redni občni zbor Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru. Zborovanje bo v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru in se prične o polni devetih. Zborovanje je dostopno vsem članom, ki imajo posvetovalno pravico, glasovalno pa samo člani, ki so delegati zadrugarjev.

Zahvala zadrugarjem. Odbor »Kola žen zadrugarjev« v Ljubljani se najiskreneje zahvaljuje cenj. zadrugarjem Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Ljubljani, Vodnikov trg 5, za njihove velikodušne prostovoljne prispevke v socialne svrhe ob priliki obračuna letnega povračila. S tem so dokazali svoje pravilno pojmovanje našega stremljenja, pomoči najbednejšim otrokom zadrugarjev. Prispevki se bodo uporabili za zimsko pomoč. — Odbor.

Po svetu

Izboljšanje položaja uslužbencev na Češkem. Vlada protektorata Češke in Moravske je izdala za izboljšanje gmotnega stanja državnih in drugih javnih uslužbencev odločbo, katero je potrdil tudi protektor nemške države. S to odločbo od konca novembra 1939. je bila češkomoravskim javnim uslužbencem priznana draginjska doklada, in sicer redna mesečna doklada in enkratna podpora v višini 1000 Kč. Določena je pa tudi še posebna mesečna dopolnilna draginjska doklada, ki se more priznati, če bi se gmotni položaj še poslabšal. Ta podpora se izplača tudi pogodbenim uslužbencem, če je njihova zaposlitev docela prehodnega in samo kratkotrajnega začasnega značaja.

Zvišanje plač in pokojnin na Madžarskem. Madžarska vlada je priznala državnim aktivnim uslužbencem in upokojencem zvišanje njihovih prejemkov. To zvišanje, ki velja od 1. januarja t. l., znaša največ 12 %, tako da so z njim odpravljene posledice zadnje redukcije plač in pokojnin. Ker so nekaterim bili prejemki že prej zvišani za 5 %, se jim zvišajo zdaj samo za isti odstotek. Hkrati je madžarska vlada

pooblastila vsa mestna občinska oblastva, da smejo zvišati prejemke in pokojnine tudi svojim nameščencem.

Novi predpisi za romunske uradnike. Romunska vlada je izdala zakon, s katerim se spreminjajo nekatera važna določila dosedanjega uradniškega zakona. Predvsem je bila sestavljena posebna komisija, ki ima nalogo preučiti položaj državnega uslužbenstva in po ugotovljenih službenih potrebah smotno urediti službo. Komisija naj predlaga potrebne premestitve, upokojitve in morebitne odpuste. Člani komisije so za vse svoje odloke oziroma predloge osebno vsak odgovorni vladi. Po novih predpisih mora biti vsak javni uslužbenec za službo, katero upravlja, popolnoma strokovno izobražen. Vsako napredovanje uslužbencev, ki nimajo predpisane kvalifikacije, bo v prihodnje nemogoče. Novi predpisi so bili izdani zato, da se končno vendarle izvede prepotrebna revizija državnega uslužbenstva in da se vsi nesposobni nameščenci, katere so postavile razne strankarske vlade brez upravičenosti, odstranijo iz službe oziroma se jim odkaže delo, za katero so usposobljeni.

Nove knjige

»Zdravje«. Prejeli smo prvo številko tega poljudno znanstvenega mesečnika, ki je stopil z njo že v svoj 16. letnik. List je izšel v novi, prav prikupni obliki in ima sledečo vsebino. Protituberkulozni dispanzer, liga in delovna skupnost. — Nekaj zanimivosti o hormonih. — Alkohol in sport. — Ali nas varuje alkohol pred infekcijami? — Nervoza — bolezen modernega časa. — Umobolni in delo. — Glasnik higienskih ustanov. — Podlistek: Zob. — Od tu in tam. Izšla je pa pravkar še tudi skupna dvojna 2/3. številka »Zdravja« z naslednjo vsebino. Poklicno svetovanje in zdravnik. — Nekaj zanimivega o hormonih. — Alkohol in sport. — Meningitis cerebrospinalis epidemica. — Zdravstveni domovi 1939. — O počitku in telesnih vajah po dnevnem delu. — Glasnik higienskih ustanov. — Podlistek: Baba Joke. — Dobro, da veš. Priporočamo zanimivi mesečnik, ki se naroča pri upravi v Ljubljani. Pred škofijo 1 in stane 30 din na leto.

»Mladika«. Izšlo je doslej že pet števil letošnjega letnika tega najbolje urejevanega slovenskega družinskega mesečnika. Kakor vsa leta doslej, je tudi ta (21.) letnik prav okusno opremljen in častno nadaljuje tradicijo. Kot glavna povest izhajajo Janeza Jalna »Trop brez zvoncev«, zanimiva zgodba iz bohinskih hribov. Sodelujejo pri listu vsi dosednji leposlovni in drugi sodelavci. Med njimi je zlasti več mlajših pesnikov in pisateljev ter razni sotrudniki, ki zalagajo list s poljudno-znanstvenimi, vzgojnimi in kritičnimi ter praktičnimi prispevki. »Mladika« je tudi lepo ilustrirana in je objavila doslej že reprodukcije Rembrandtovih grafik, del slikarja Fr. Miheliča in venec posnetkov po slikah finskih umetnikov pravkar minule dobe. »Mladika« se naroča v Celju, Mohorjeva tiskarna, in stane za vse leto samo 84 dinarjev. Lepi, vsebinsko tehtni in vzgojni list je vreden priporočila.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Rabite pisarniške potrebščine, pisemski papir, svinčnike, nalivna peresa, avtomatične svinčnike, obrnite se do KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI. Če Vam je priročneje, pojdite v njeno PODRUŽNICO V MARIBORU.



Vedno

najugodnejše kupite za obleke, in manufakturno blago sploh, v

manufakturi NOVAK
LJUBLJANA, Kongresni trg 15

pri nunki cerkvi

KROJAŠKI
ATELJE

Fran Iglič

LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA

Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. Lastna zaloga modnega blaga.

Priporočamo trdko
M. TIČAR
LJUBLJANA

za nakup pisarniških in šolskih potrebščin



Kralj. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ

LJUBLJANA DELIKATESE

Skrbna postrežba! SPECERIJA

Telef. 2673

Najnižje cene
Sveže blago!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

DRŽAVNI USLUŽBENCI! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadruga prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi itd.

Širite zadrugno misel med svojimi tovariši!